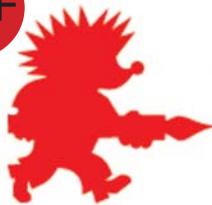

16+

ISSN 0132-5957

ВОЖОК

Часопис сатыры і гумару

8 • 2019
жнівень

Вікенцій ПУЗАНКЕВІЧ і Міхась СЛІВА.

Васіль НАЙДЗІН
Матрошкі з малаткамі

Гумарыстычнае апавяданне

4-7

ВЕРНІСАЖ
Малюе Алег ГУЦОЛ

8

**Рэтра, якое прыемна
ўспомніць**

12-14

«Накіравалі...»

Дзы-ынь!

Іду-іду!
Зараз
адчыню.

Праверка
газавага
абсталявання!

Я з «Мінгаза»!..
Мяне да вас
накіравалі!..

Вой!
Вам тут
шмат чаго
мяняць
трэба...

Дзядуля,
хто гэта?

Кажы, што
газаўшчык
з установы...

Праз
пяць
хвілін.

Дзядуля,
я пазваніла
ў «Мінгаз». Адтуль
да нас майстра
не накіроўвалі...

... і я выклікала
міліцыю!..

Праз
дзесяць
хвілін.

Заблудзіў
ты, хлопец,
са сваёй
ліпавай
праверкай,
але міліцыя
табе накірунак
пакажа!

Канец.

Казімір КАМЕЙША

ЧАКАННЕ

*Не гады стараць – старыць
раўнадушша сяброў.*

Пімен ПАНЧАНКА

Дзе вы, чэрці раўнадушныя?
Я даўно накрыў свой стол.
І чакаць даўно вас змушаны,
Выпіў нават грамаў сто.

Ні Міколы, ні Іваны,
Ні Валодзі не ідуць.
Недзе свой абрус засланы,
Недзе там сваё ядуць.

Чорнай кошкай ноч ступае
Разам з песенькай старой:
«Не хапае, не хапае,
Не хапае мне сяброў».

Клічу днём іх і спрасонку
І спрабую час спыніць:
Моцна іх трымаюць жонкі
Недзе ля сваіх спадніц.

Рады, грады і нарады
Чарадой сваёй брыдуць.
Цешчы, звады і пасады
У мяне сяброў крадуць.

Што ж, чакай, душа лясная,
Не спяшайся, не марудзь!
Дзень мінуў, і век мінае,
А сябры усё ідуць...

СКОКІ

Я не госць тут, не здалёку,
І што робіцца – гляджу:
Цэлы свет пусціўся ў скокі
Пасля першага дажджу.

І за рэчкай, і за лесам
Скачуць польку з падкіндэсам.

І чамусь маё пытанне
Без адказу пакідаюць,
Што ў тым дзіўным падкіданні
Аж да столі падкідаюць?

ДУМКІ УГОЛС

Хтосьці душу адводзіць, а ў кагосьці яна сама ў пяты ўцякае.

Мяняю другую маладосць на першую шлюбную ноч.

Пра тое, як прабіцца ў першыя рады, могуць падказаць і заднія думкі.

Нуль, які прысуседзіўся да адзінкі, пападае ў дзясятку.

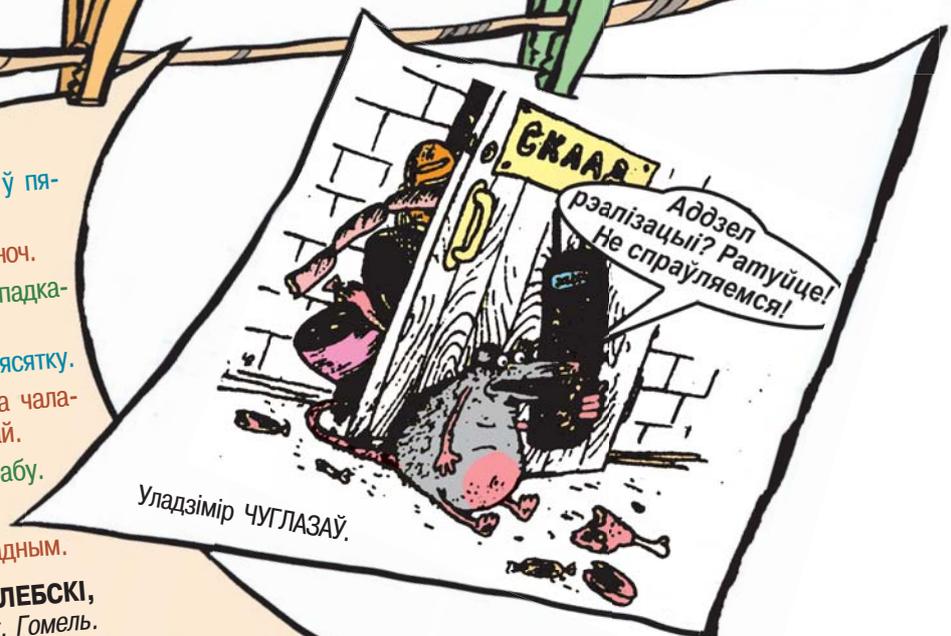
Малпа ўзяла палку – і праз колькі часу стала чалавекам. Чалавек ўзяў палку – і адразу стаў малпай.

Аголеная – гэта пра жанчыну, голая – пра бабу.

Галава – транзітная зала для думак.

Плаваюць рознымі спосабамі, а топяцца – адным.

Даслаў Анатоль БАРЫСАГЛЕБСКІ,
г. Гомель.

Уладзімір ЧУГЛАЗАЎ.

Андрэй СІДАРЭЙКА

Гумарэска

З-за такіх пытанняў без адказаў мужчына хваляваўся і сядзеў быццам на вуголі, а не ў крэсле. Каб супакоіцца, ён раз-пораз углядаўся ў твары людзей, якія выходзілі з кабінета. Па іх настроі спрабаваў здагадацца, вырашылі яны свае праблемы ці не. Відаць, той, хто выходзіў з кабінета шчаслівы – так, а хто нібы мыла з’еўшы – не. Пэўна, адны прыходзілі з подкупам, другія – не.

«Во які! – падумаў Сёмачкін пра чыноўніка. – Усё ж без хабара не абсыціся».

Раптам Сямён узгадаў, што яму тэрмінова трэба адрамантаваць дзверцы ў машыне. Ён хутка дастаў з кішэні канверт і адлічыў неабходную суму грошай, паклаў у кішэню штаноў. А пра чыноўніка вырашыў: «Хопіць і столькі. І так, відаць, нахапаўся».

У гэты момант з кабінета выйшаў чалавек. У яго быў прыўзняты настрой.

«І не надакучыла гэтаму кручка-твору абдзіраць людзей?» – абурыўся ў думках Сёмачкін.

Нечакана патэлефанавала старэйшая дачка. Яна нагадала пра абанемент у басейн на наступны месяц.

І зноў рука Сямёна палезла ў канверт.

«Як я пра басейн запамятаваў?» – здзівіўся мужчына, адлічваючы купюры.

Не прайшло і хвіліны, як тэлефон зазваніў зноў. Другая – малодшая – дачка пацікавілася, ці не забыўся бацька, што абяцаў звадзіць яе ў нядзелю ў аквапарк.

– Вядома, дачушка, памятаю, – лагодна адказаў бацька і, уздыхнуўшы, палез па грошы ў канверт зноў...

Следам за дзецьмі, нібыта дамовіўшыся, патэлефанавала жонка. Не пацікавіўшыся нават, дзе зараз знаходзіцца муж, абвясціла:

– Даражэнькі, на выхадныя мяне запрасіла ў госці калега. У яе дзень нараджэння. Тут без падарунка і цырульні не абсыціся. Так што рыхтуй грошы...

«Дзе ж іх набрацца?» – усклікнуў у думках Сямён і цяжка ўздыхнуў.

Але жонцы не адмовіш. Сёмачкін зноў адлічыў з канверта некалькі купюр.

Падмазка значна паменела. Даваць такія грошы было нават неяк сорамна. Бо што за іх можна купіць? Хіба што батон, кефір і колца лівернай каўбасы.

«Але ж не даваць канверт пустым», – занепакоіўся Сямён.

Ён падышоў да стала, папрасіў у сакратаркі некалькі бланкаў для запавнення нейкай заявы. Сеў у крэсла, склаў лісты папалам і... хутка ўсунуў іх у канверт.

«Ого, пухлы які! – падумаў мужчына пра канверт. – Спадзяюся, чыноўнік адразу туды не палезе».

Тут настала і яго чарга.

Хвалючыся, Сёмачкін зайшоў у кабінет. Язык прыліп да нёба. Але сціснуўшы кулакі, мужчына раскажаў пра праблемы, з якімі сутыкнуўся

Сямён Сёмачкін даўно марыў пабудавать дом за горадам. У мегаполісе спёка, а ты ўдыхаеш водар скошанай травы і слухаеш шлох дрэў. Чым не мара?

Мужчына нават нагледзеў зямельны ўчастак, але набыць яго ніяк не атрымлівалася. Патрабаваліся шматлікія дакументы. Каб вырашыць гэтае пытанне, ён зазбіраўся на прыём да вялікага чыноўніка.

«Раскажу ўсё як на духу, а калі што, дам у лапу», – склаў план у галаве Сёмачкін.

Падмазка ў Сямёна была. Перад тым, як выйсці з дому, ён паклаў грошы ў канверт і ўсунуў яго ва ўнутраную кішэню пінжака.

Мужчына адчуваў сябе нязручна, бо за ўсё жыццё апранаў пінжак двойчы: на вяселле і на юбілей сябра. Але ісці на прыём у звычайных джынсах і вынашаным светары ён не наважыўся. Усё ж гэта сустрэча з такой вышкай!..

У кабінет да чыноўніка была вялікая чарга. Сёмачкін прысеў у крэсла, што месцілася ў калідорчыку, і пачаў чакаць. Раней Сямён ніколі хабар не даваў і як гэта робіцца, не ведаў.

«Калі даваць грошы? – прыкідваў ён. – Перад тым, як пачну гаварыць пра справу, ці пасля? І як сябе паводзіць? А калі нехта зойдзе? Ці патэлефануе?»

пры афармленні зямельнага ўчастка. Яго правая рука ўсё цягнулася ў кішэню, дзе ляжаў канверт, але Сямён трымаўся. Ён цвёрда вырашыў проста так грошы не даваць.

Калі скончыў апавадаць, гаспадар кабінета ўважліва паглядзеў на яго, а пасля запытаўся:

– І гэта ўсё?

«Няўжо на хабар намякае?» – падумаў Сёмачкін. Ён таксама пільна ўгледзеўся ў вочы чыноўніка і цвёрда сказаў:

– Гэта ўсё.

– Тае бяды! – усмінуўся субседнік. – Ды мы вашу праблему ў міг вока вырашым.

– Праўда? – не паверыў Сёмачкін.

– Вядома. На наступным тыдні і пачнём.

– Вялікі вам дзякуй! – прамовіў мужчына і адчуў неверагодную палёгку.

– Няма за што. Гэта наша работа.

Сямён, як куля, выляцеў з кабінета. Яго твар ажно ззяў ад шчасця. З праблемай, за вырашэнне якой ён гатовы быў даць падмазку, «шышка» паабяцаў разабрацца вельмі хутка і задарма.

«Ай-я-я-я-яй! Такі добрасумленны чалавек! А я хацеў яго хабарнікам зрабіць. А калі б яго з-за мяне ў турму пасадзілі?!»

Больш у плёткі пра хабар мужчына не верыў, бо ведаў: ёсць і сумленныя чыноўнікі, якія заўсёды гатовыя прыйсці на дапамогу звычайным грамадзянам. І навошта спакушаць іх хабарам? Няхай сабе працуюць і далей!..

*Рэчыцкі раён,
агр. Каравацічы.*

Мікола ПРГЕЛЬ.

Міхась МІРАНОВІЧ

І сёння дуб дубам...

МІРАНІЗМЫ

У суседнім сусвеце

Можа, ўсё
Адбывацца на свеце,
Як у даўнішняй песні
Пяюць.
Можа, недзе
Ў суседнім Сусвеце
Тараканы людзей
Тапкам б'юць?..

Здохлае піва

– Зараз ёсць паўсюль
Жывое піва... –
Сябрукі два
Гутарку вялі.
І другі ў адказ
Заўважыў кпліва:
– Што ж, раней мы
Здохлае пілі?..

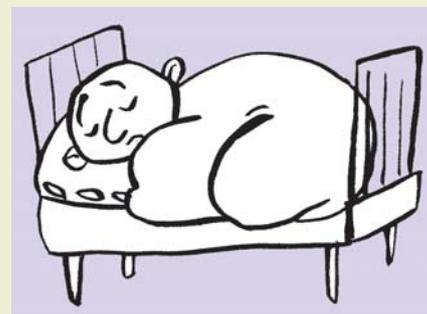

Пенсіянеры
Гутарку вялі –
Сусед Гаўрыла
Гаварыў з Якубам:
– Калісь з табой
Мы моцнымі былі!..
– А ты і сёння гэтакі ж –
Дуб дубам!..

Страхі

Прымакі ў сяле
Разгаварыліся,
Перакур свой
Бавячы гамонкай:
– Усю ноч
Мне сёння страхі сніліся!..
– А якія страхі?
– Цешча з жонкай!..

Бібліятэка
«Вожыка»

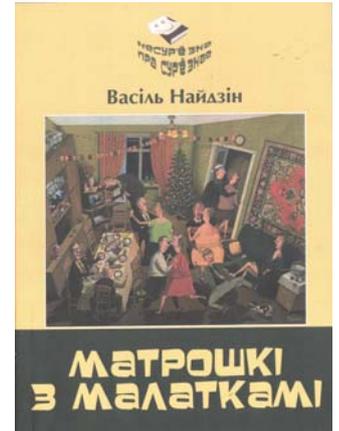

Давайце лячыцца!..

Летась у нашага вядомага пісьменніка, гумарыста, шчырага сябра «Вожыка» Васіля Іванавіча Найдзіна выйшла кніга гумару і сатыры «Матрошкі з малаткамі» (Мінск, ТДА «Выдавецтва «Чатыры чвэрці»).

«З жартаў пра сябе смяецца не кожны, — слухна заўважана ў анатацыі да гэтага зборніка. — А вось калі ўгадаць нешта вясёленькае ці пакпіць з суседа, калегі ці свайго начальніка — зусім іншая гісторыя. Узгадаць цешчу, родную жонку, а заадно і чужую, многія лічаць святой справай. — І тут жа прапанавана. — Але няхай усіх палечыць смех. Ён — найлепшы лекар, падаўжае чалавеку жыццё. Гэта амаль даказалі вучоныя...»

Нам жа і без ніякіх доказаў вядома, што без гумару жыцця няма! Лішні раз пераканацца ў гэтым можна, прачытаўшы аднайменнае гумарыстычнае апавяданне Васіля Найдзіна з яго новай кнігі.

Васіль НАЙДЗІН

МАТРОШКІ З МАЛАТКАМІ

Гумарыстычнае апавяданне

Дырэктар акцыянернага прадпрыемства з выкрундзелістай назвай «Ванька-ўстанька + ММ» Лапушкін нервова згроб у стос розныя паперкі-дакументы і націснуў на патрэбную кlawішу селектара.

— Фёдар Барысавіч! Заходзь...

Праз мінуту ў кабінет нясмела ўвайшоў той, каго выклікалі.

— Мы, здаецца, ужо віталіся... у калідоры.

— А я цябе і не заўважыў. Так спяшаўся.

— Бывае... Слухаю, Эдуард Вячаслававіч.

Гаспадар шыкоўнага кабінета галоўнага офіса ААТ, а мабыць, і зусім ТАА (мала хто расшыфруйкай гэтых літар наогул сёння цікавіцца), доўга глядзеў моўчкі на свайго намесніка. У гэты момант галава Мякішкіна ўсё больш уціскалася ў плечы.

— Не магу паверыць, — пачаў нарэшце дырэктар. — Ну не чакаў! Спадзяваўся, што ў маю адсутнасць усё будзе окей. І на табе! На два тыдні, першы раз у жыцці, выбраўся на тыя Мальдзівы...

— А Сейшэлы, Егіпет быў. Здаецца, Хургада...

— Памятаеш... Магчыма, і запісваеш? Малайцом! Пазнач — Мальдзівы ўпершыню. І не Хургада, а Шарм-эль-Шэйх. Чуў? Дзе акулы курортнікам рукі-ногі адкусваюць. Думаеш, лёгка было на гэта глядзець. Стогны, слёзы... Давялося ўносіць карэктывы, шукаць іншыя курорты.

– Я не перажыў бы... – паспрабаваў змякчыць напругу Мякішкін, імкнучыся заадно паказаць сябе з больш сціплага боку. – Далёкія моры-акіяны не для нас.

– Можа, гэта і да лепшага. У Хургадзе той – усе тэлеканалы даводзілі – двуногі злачынец з нажом па пляжы нядаўна бегаў, загараючых рэзаў. Сярод турыстаў іншаземцаў выбіраў... Як ён іх адрозніваў?

– Па плаўках, – зрабіў спробу ўсміхнуцца намеснік, але зразумеў, што не да месца весялосць. Таму замоўк.

– Усіх не перарэжуць, не хвалюйся. Я сам не магу ўцяміць: як можна голага чалавека рэзаць?! Ну ладна, калі ён яшчэ ў вопратцы... Дарэчы, наконт акул на тым узбярэжжы таксама папярэджанне было. Хапае зараз жудасных здарэнняў і там, і тут. Менш тэлевізар глядзець трэба.

– Калі яго глядзець...

– Усе так кажуць, а без яго і гадзіны пражыць не могуць. Плюс інтэрнэты розныя. Гэтая «сусветная павуціна» спляла людзей па руках і нагах. Але не ўсіх яшчэ паралізавала. Не будзем трусіць, Барысавіч! Хто не рызыкуе, той не п'ець... ведаеш што.

– Ведаю.

Мякішкін разумее: курортны настрой яшчэ не ветрыўся з галавы начальства. Таму паратунак адзін – трэба ўважліва слухаць. Месцамі дапамагаючы цягнуць пустую размову.

– ...А ўсё ж прыемна ўзяць на грудзі і марскую хвалю, прыняць яе на сябе.

– Не дужа разумею...

– А калі ты мяне ўвогуле разумее? – вырвалася нечакана ў дырэктара. – Во намеснік дык намеснік!

– Каб браць на грудзі, трэба іх мець.

– Грудзі не рукі-ногі, ва ўсіх ёсць... Стаіш, значыць, на мелкаводдзі ў якім-небудзь моры ці акіяне, ні аб чым сур'ёзным не думаеш – хвалю чакаеш чарговую. Жанчынам-фантазёрам яшчэ больш падабаецца сустракаць гэтыя хвалі адваротнай часткай цела, стоячы на каленках. Ды яшчэ нахіліўшыся ў бок свайго гатэля... Адстаў ад жыцця, Барысавіч.

Мякішкін уздыхнуў:

– Кармой, значыць, да мора, а тварам – да людзей. На цябе... на красуню-лэдзі ўсе глядзяць, у ладкі знаёмых плешчуць... Балдзее народ!

– Не балдзее, а адпачывае... Эх, бачыў бы ты, з якім рогатам вылятаюць з вады на залаты пясочак задаволення «русалкі» вагой пад цэнтнер. Часцяком і больш... Кіно! Могуць табе і прама ў рукі. Пры жаданні, канечне.

– У мае не скокнуць... Купаюся па-ранейшаму ў маленькім азярцы, што ля дачы. Якія там русалкі?! Сэрца ў мяне... Не паплывеш далёка, даводзіцца цялёпацца ля берага. Пад наглядам жонкі.

– Пад наглядам – гэта не тое. І пад пальмамі сядзець галяком зручней, чым пад нашымі калючымі соснамі-елкамі. Прывык ты, гляджу, па шышках босы хадзіць, ды яшчэ з жонкай за рукі ўзяўшыся. Яно і счэпленымі ў мурашнік можна трапіць.

– Каб добра-весела адпачываць – трэба здароўе. А тут усе нервы парвеш на рабоце... Не звязаш, не склеіш іх потым ні на якіх Мальдзівах.

Намеснік цяжка ўздыхнуў.

Лапушкін наморшчыў лоб і без патрэбы пачаў раўняць у стосе паперкі:

– Расплакаўся... Усе мы не з жалеза. Не хвалюйся, пацішэюць, супакояцца акулы, бандытаў і тэрарыстаў уціхаміраць – і ты акунешся ў мора. Вада гаючая, клімат – паправіш здароўе, гарантую.

– За якія шышы?

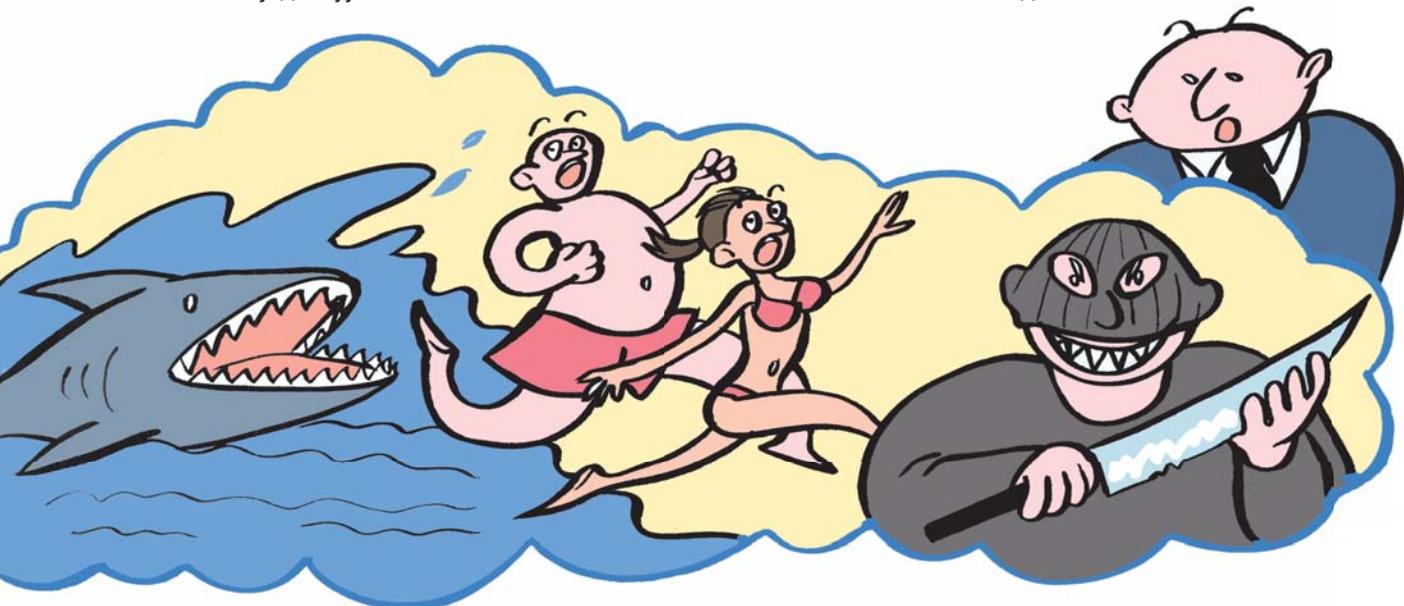
– У камандзіроўку адправім...

Адчувалася, шэф не жартуе. Мякішкін на момант адкінуў афіцыйную мову:

– Гэта як разумець, Эдзя?

– Хопіць цялёпацца ў лужынах! Чалавек на сур'ёзнай пасадзе, а купаецца разам з жабамі. Ладна раней, калі мы толькі распачыналі справу і жабрачылі, я таксама меў гонар і радасць абмакнуцца ў згаданым «возеры». Доўга, памятаю, угаворваў ты мяне... Ну, паплёскаліся, падурэлі. Потым чыстай вадой з бутэлек дамываліся, з вушэй пясок і расліннасць розную выкалупвалі!

– А жанчынам падабалася.

– Не лужына твая іх цікавіла... Давай не будзем гаварыць і пра тое, з чаго мы пясочак не толькі выкалупвалі, а нават вытрасалі. Жах! Русалкам сваім дапамагалі... Я пра галоўнае: не той зараз час, Фёдар, каб хваліцца мінулым жабрацтвам. Прэстыж, марка нашай фірмы павінны адчувацца ва ўсім! Я тут памазгую і паляціш... адпачываць. Па-людску! Набірацца сіл пасля «напружанай» працы. Лепш скажам – дзейнасці.

Мякішкін адчуў у апошніх словах былога сябра, а зараз начальніка, падкавыку і зразумеў: лірыцы і жартам канец.

– Усё тут без мяне праваліць, заваліць. Як так можна, Фёдар Барысавіч?! Крэдытаў у банках панабіралі, дапамога абсталёвання панакуплялі.

– Гэта яшчэ да Мальдзіваў. Пры табе... Прабачце – пры вас.

– Ламачка панавозілі таксама пры мне? Нешта ты блытаеш, Фёдар... Пад вокнамі гару цэлую ўзвялі, неба не відаць. А з таго боку так захламілі – няма куды прыткнуць машыну. Заўважыў, дзе стаіць мой «мерседэс»? На самай дарозе... Няхай смяюцца людзі з твайго начальніка.

– Зараз мала хто наогул смяецца.

– Правільна, не ў цырку, не ў тэатры мы, а на рабоце. Прышоў-прыехаў – працуй! Дарэчы, службовая машына ў гаражы – на апошнім сходзе вырашылі эканоміць, будзем эканоміць! Вось я і паказваю прыклад – рулюю кірую там і тут. А кіроўца, наш не вельмі паслухмяны Додзік, дзесьці ў Грэцыі... І не ўпікай ты мяне гэтымі Мальдзівамі! Па сакрэце кажучы, я ледзь з жыццём там не развітаўся. Мелі б вы тады клопаты па перавозцы...

– Няхай бог крые. Сто гадоў жыві, Эдзя!

– Буду старацца... А ты Мальдзівамі папракаеш! Яны мне кожную ноч сняцца. Дзякуй выратавальнай службе, адагналі пачвар. Ты ж ведаеш: плаваю я не дужа, магу толькі па-сабачы. А акулам такіх, як я, толькі падавай. Здалося, яны за мной гоняцца... Пачаў крычаць, лодку з выратавальнікамі перакуліў. За аднаго так учапіўся, ледзь абодвух уратавалі. Вадалазы малайцы! Іх з верталёта скідвалі... Карацей кажучы, уліп у гісторыю, на ўвесь свет праславілі.

– А я і не ведаў падрабязнасцей.

– Газет не чытаеш? Дык хоць тэлевізар глядзі... вечарам. Маю на ўвазе не ток-шоу розныя, а навіны.

– Тады зусім не заснеш. Пра справы нашыя думаю. Нават калі ў возеры сваім купаюся, – Мякішкін у чарговы

раз цяжка ўздыхнуў і паслабіў на шы гальштук. – Не можам выйсці з крызісу, хоць махалам махай. Праблема сядзіць на праблеме і праблемай паганяе. Рэнтабельнасць рэалізаванай прадукцыі перайшла ў вялікі мінус. Замест прыбыткаў адны страты і траты. Дажыліся... Няма чым расплаціцца за электраэнергію, якую спажываем.

– Трэба ж нешта рабіць...

– Я загадаў адключыць палову ліхтароў на слупах, якія акружаюць наш двор.

– Правільнае рашэнне. Але на адных лямпачках не выедзем. Мы наогул не едем, а паўзём. На лічбы зірнеш – плакаць хочацца. Ты мне скажы, Барысавіч, шчыра: калі будзе наладжаны ўвесь вытворчы працэс? Здаецца, ніхто і нішто нам не перашкаджае, кадрамі ўкамплектаваліся...

– Па поўнай... Месцаў у кабінетах не хапае, каб рассядзіць. Па чарзе працуюць. А тут яшчэ гэтыя змены курсаў рубля, долара, еўра... Зусім забыталіся. Галоўны бухгалтар і той у роспачы, нос павесіў. За яго я вельмі хвалюся. Зірнеш на Самсонавіча, самому жыць не хочацца, – Мякішкін кінуў позірк на графін з вадой. – Шкляначку б, халодненькай...

Дырэктар, былы яго сябра, з якім у школе за адной партай не адзін год сядзелі, дацягнуўся да падноса і узяў адну з трох шклянак, якія там стаялі ўверх дном.

– Калі ласка! З графінчыкам сам упраўляйся. А за Кірыла Самсонавіча не перажывай: не пра вытворчыя справы ён думае, іншыя ў яго праблемы. Налівай заадно і мне... Раней скрыня мінералкі за дзень разыходзілася. Іншым разам і кваском частавалі першага сустрэчнага папярэчнага.

– О-о, наведвальнікі офіса, а заадно і нашага фірменнага магазіна з ахвоткай наталялі смагу. Магнітам іх да гэтай справы... да нас, значыць, цягнула.

– Няма таго, што раньш было...

Мякішкін падаў адну напоўненую да краёў шклянку начальніку, а сваю прыўзняў і пачаў разглядаць яе на святло:

– Вучоныя даказалі, што здароваму чалавеку трэба за суткі ўжываць не менш як дзесяць шклянак вады. І лепш – без аніякіх бурбалак. Газ для арганізма вельмі шкодны.

Лапушкін кінуў галавой:

– Вось і не будзем «газаваць». Капейкі рубель берагуць... Памятаеш, у школе гэтаму нас вучылі, бацькі нагадвалі.

– А мой дзядуля – па бацькавай лініі – калі капейкі лічыў, наогул казаў, што грошы – гэта вада.

– Жартаваў твой дзед, – усміхнуўся дырэктар.

– Было і такое... Але ж з-за вады многія да нас і пацягнуліся, дзядуля Пракоп сказаў бы «панадзіліся». Нават тыя, каму нашыя справы, прадукцыя да лямпачкі. Галоўнае – папіць вадзіцы і кваску на дурніцу. Чэргі пачалі ўтварацца. Абарзеў народ!.. Ну, за здароўе прысутных! Больш русалак табе ў рукі, шэф. А мы неяк пражывём...

Лапушкін строга зірнуў на свайго намесніка і прыстукнуў алоўкам па сталe:

– Народ не чапай, Фёдар! Супакойся... Пра акул і русалак гаварыць можна ўсё, а пра народ – маўчы! Сярод людзей сапраўды ёсць экзэмпляры, ух! Выпіць, закусіць на дармавінку многія ласыя... Дарэчы, рэжым эканоміі, у сэнсе – «не кожнаму налівай», мы вытрымліваем?

– На ўсе сто праэнтаў! І гэта датычыцца не толькі вады, – Мякішкін, апаражніўшы шклянку, выцёр насоўкай не толькі вусны, а і ўзмакрэлы лоб. – Во, без бурбалак лягчэй пайшла. Карысці і культуры ад простага вады сапраўды больш, чым з тым газам. Не ёкаецца, не ікаецца...

Дырэктар кінуў погляд на гадзіннік, які вісеў на сцяне:

– Не пра газ і ваду гаварыць нам зараз трэба, мой ты памочнічак. Звязаў лёс... Давай пра справы – разгорнута, падрабязна.

– Даю... Пра план, цвёрдыя заданні зараз ніхто зверну сур'ёзную гаворку і не вядзе, не цісне, факт. Хітруны! Маўляў, усё у вашых руках: кіруйце, плануйце, мы вам рукі развязалі поўнасю. Кляпайце-вырабляйце сваю прадукцыю, прадавайце яе, плаціце спраўна падаткі – і ўся музыка. А пра агульныя вынікі работы пагаворым, калі год скончыцца. Тады і ацэнку атрымаеце. Правільная быццам бы пастаноўка пытання. Але ж дайце час і магчымасці развярнуцца, дапамажыце фінансамі, не даймайце прававеркамі.

Стукаючы алоўкам па сталe, кіраўнік фірмы пасля кожнага слова свайго падначаленага быццам ставіў кропку, надаючы ім важкасць:

– Фёдар Барысавіч! Мы сур'ёзныя людзі і павінны разумець: у рэвізораў свой хлеб. Ды кожная асоба, тым больш у «званні» начальніка, не адным паветрам жыве. Дзеля гэтага яна капашыцца, нешта робіць.

– Не робіць, а патрабуе...

– Таксама правільна! Гэта іх работа. Але ж і мы, па праўдзе кажучы, які ўжо месяц, нават год на адным месцы топчамся. Па ўсіх пазіцыях правал. Прадукцыя ніяк не знойдзе дарогу да спажываўца. Рэклама, відаць, слабая. Ды і вырабы нашы не той якасці, якой патрабуе час. У выніку цісне на нас галоўнае пытанне: дзе прыбытак, пра які мы з табой марылі і марым? Уздымаеш рукі ўгору, Фёдар... Прабач – Фёдар Барысавіч.

– Калі трэба – абедзве...

Намеснік дырэктара фірмы, якую ў горадзе мала хто ведаў, а таму і не шанавалі, тэатральна ўскінуў рукі ўгору. А потым дадаў:

– Калі Федзькам быў, лягчэй дыхалася. Хоць і цяжэй жылося.

– Пачакай здавацца. Мала ты яшчэ начальніцкага хлеба з'еў. Не дужа салодкі ён... Хочаш за сабой і мяне пацягнуць? Не атрымаецца. Давай-ка разам пройдземся па ўсіх пазіцыях. Ад кіраўнікоў, кажучы, залежыць многае.

– Амаль усё! У газетах так пішуць...

– Ты ж іх не чытаеш.

– Жонка праглядае... – кіслая ўсмешка не доўга трымалася на твары Мякішкіна. – Мая палавіна не толькі вядзе кадры. Дома Шура, для ўсіх яна тут Іванаўна, яшчэ і пракурор. З выкананнем абавязкаў суддзі. Шчыра кажу...

– Разумею, веру... Адразу тры пасады! Пашанцавала табе.

– Як тапельцу, – Фёдар Барысавіч у чарговы раз пачаў паслабляць вузел галыштука.

– Сам прасіў – на адказную пасаду і заклапалі. Як не дапамагчы сябру дзяцінства?

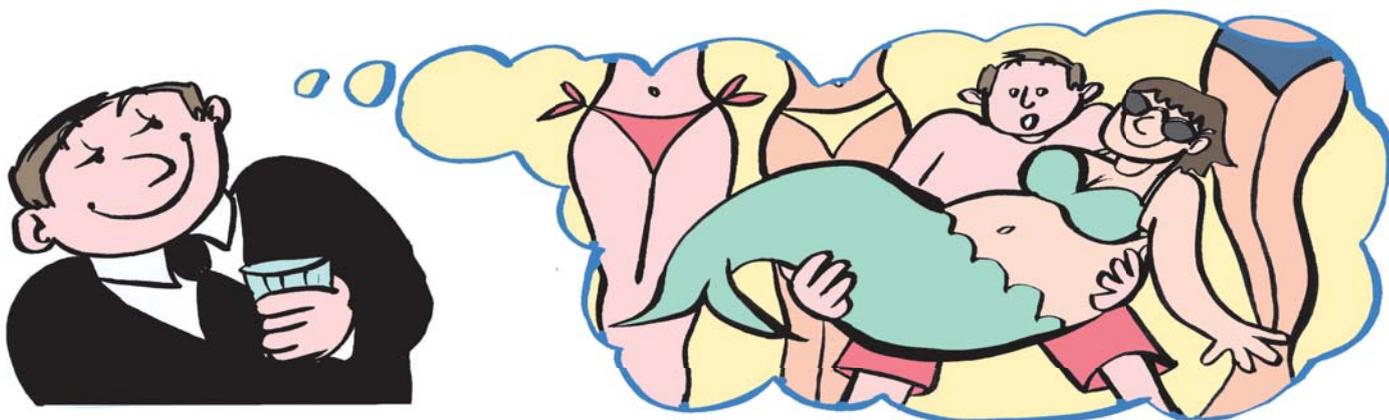
– І ў юнацтве сябравалі, калі студэнтамі былі. Потым у возеры разам купаліся – ужо ў гэтым стагоддзі.

– Новым тысячагоддзі.

– Сапраўды... лепш гучыць! Мы і з сяброўкамі-аднакурсніцамі ў адзін час пабраліся. Я да чаго, Эдзя, – жонка ж не чужы чалавек. Вось і папрасіў.

– Я – выканаў. Не за чужую ты прасіў. Пра тых і гаворкі няма, са сваімі б разабрацца... Давай зараз без персанальных пракурораў і суддзяў прааналізуем сітуацыю. Хоць мы і ў сяброўскіх адносінах, але наша становішча абавязвае. Дакладвай...

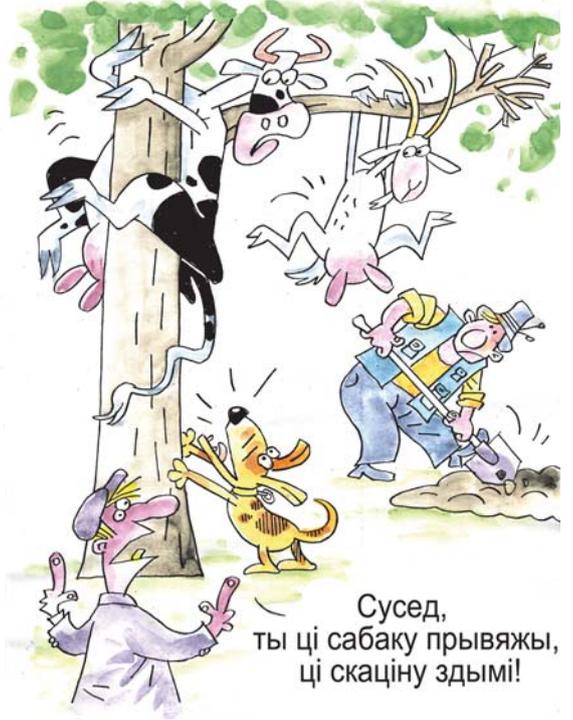
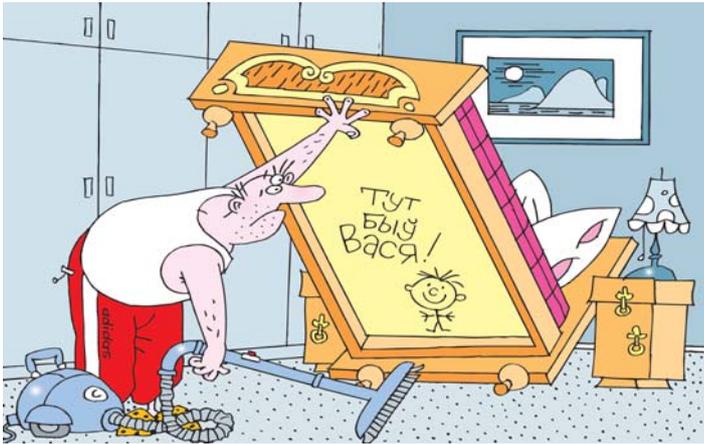
Працяг у наступным нумары.

Малює Алег ГУЦОЛ

ВЕРНІСАЖ

Сусед,
ты ці сабаку прывяжы,
ці скаціну здымі!

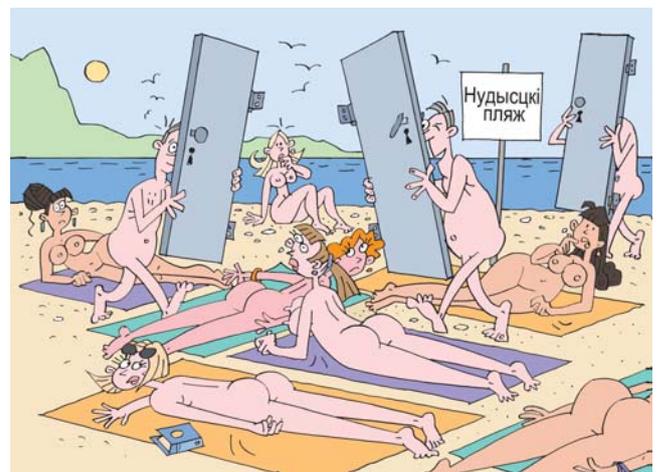

Такая спёка, што
астэроіды
не вытрымліваюць!..

Якія ў суседкі
куры добрыя!

Дык і суседка
ладная!

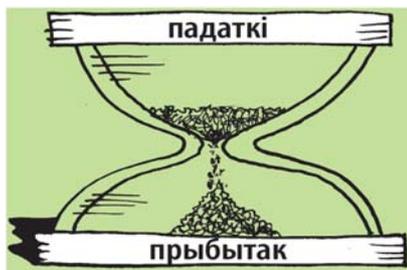

ІГОЛКА ТЭРАПІЯ

Хоць і не марскі...

Столінскі раён. Мясцовае ААТ вырашыла здабываць грошы на пяску. Яшчэ ў 2006 годзе прадпрыемства правяло рэкультывацыю аднаго кар'ера – плошчай больш як адзін гектар, а ў 2006–2014 гадах – другая – плошчай каля пяці гектараў.

Аднак выкананне закона было такім жа зыбкім, як і гэты матэрыял. Падатак за здабычу прыродных рэсурсаў у бюджэт не паступіў... Таму цяпер давлялася заплаціць амаль 2 тысячы рублёў, бо пясок хоць і не марскі, а будаўнічы, ды каштуе грошай...

Гром ударыў

Слонімскі раён. Юрыст сельскагаспадарчай арганізацыі ў каторы раз тлумачыў кіраўніку па банкруцтве:

– Суд ужо прызнаў звальненне работніка незаконным. Ён вярнуўся на працу і павінен атрымаць каля шасці тысяч рублёў. Але вы не кампенсавалі гэтыя выдаткі са сваёй зароботнай платы. Таму зараз грошы трэба аддаваць прымусова...

– Вы забываеце, што загадвае тут толькі адзін чалавек! – начальнік зноў злаваўся. – Напішаце ліст пра адкліканне выканаўчых вытворчасцей.

– Буду вымушаны напісаць, але ведайце, што гэта парушэнне, – урэшце здаўся супрацоўнік.

Аднак праўду кажуць, што пакуль гром не ўдарыць, мужык не перахрысціцца. Як толькі была ўзбуджана крымінальная справа за злоўжыванне службовымі паўнамоцтвамі, кіраўнік урэшце пагасіў запазычанасць.

Пачатак і канец

Мінская вобласць і г. Мінск. Брытанскі літаратурны крытык і паэт Сэмюэль Джонсан адзначаў, што распачаць будаўніцтва – значыць, аддаць сябе на грабеж. Так і атрымалася з заказчыкам, які звярнуўся ў сталічную будаўнічую фірму для выканання работ і... пераплаціў больш за 100 тысяч рублёў.

Падрадчык прадстаўляў акты выкананых работ, зважаючы не на фактычны расход матэрыялаў, а на праектную дакументацыю. Атрыманыя лішнія грошы пералічваліся ілжэструктуры, якая выстаўляла фіктыўныя рахункі да аплаты і падрабляла паперы. Пасля абнаўлення грошы вярталіся службовым асобам прадпрыемства-падрадчыка...

Урэшце махляроў спынілі. Рабаўніцтва скончылася, а крымінальнае расследаванне пачалося.

Канфуцый на камені

Магілёўская вобласць. Нянакш, як чыноўнікі рэгіёна захапіліся творчасцю Канфуцыя, а яго пажаданне «Не дай вам Бог жыць у эпоху перамен!» зрабілі вытворчым лозунгам. За апошнія дзесяць гадоў у вобласці не створана ніводнага прадпрыемства, якое выпускае новую для сусветнага рынку прадукцыю. У дзяржаўную праграму інавацыйнага развіцця ўключаны толькі 11 інвестпраектаў з вобласці, але і на сем з іх сродкі выдаткаваны неэфектыўна.

Напэўна, варта тэрмінова мяняць захапленні і выбіраць іншы лозунг. Напрыклад, народную мудрасць: «Пад ляжачы камень вада не цячэ»...

Не гараць...

Дзяржынскі раён. Адказныя асобы сельгаспрадпрыемства «Логавішчы-Агра» забыліся пра рабочыя планы. Таму ў атрадзе па нарыхтоўцы кармоў на два кармаўборачныя камбайны прыпадалі толькі два грузавікі, якія адвозілі сянажную масу. Дзе ж тут рабоце гарэць? Хіба толькі тлець...

Кантралёры нагадалі нядбалым кіраўнікам, як варта працаваць.

Па матэрыялах прэс-цэнтра Камітэта дзяржаўнага кантролю Рэспублікі Беларусь.

Давярай, але Правярай

Фельетон

— Аксана Міхайлаўна Котава, добры дзень, — пачулася ў тэлефоннай трубочцы. — Я не памылілася?

— Так, гэта я, — зацікаўлена і адначасова спалохана адказала жанчына. Адкуль незнаёмка ведае яе імя і тэлефон?

— Вас турбуе банк «Грошы зараз». Месяц таму вы аформілі пазыку на 20 тысяч беларускіх рублёў, і ў пятніцу быў апошні дзень для першага плацяжу.

— Але я нікога не афармляла! — здзівілася Аксана. — Збіралася зайсці ў аддзяленне банка побач з домам, але перадумала.

— Ніхто і не кажа, што вы былі ў нас. Вы атрымалі анлайн-крэдыт.

— Можа, вы блытаеце мяне з кімсьці? — яна пачынала злавацца.

— У такім выпадку звяртайцеся ў адпаведныя органы. Няхай яны шукаюць, хто ўзяў грошы на ваша імя, — параіла незнаёмка. — А пакуль банк лічыць даўжніцай вас. Дарэчы, ужо ёсць пеня за тры дні. Да пабачэння, спадзяюся, што ўсе пытанні вы хутка вырашыце.

Вечарам Котава была ў міліцыі.

— Ёсць здагадкі, хто мог скарыстацца вашымі асабістымі звесткамі? Магчыма, вы гублялі пашпарт? — па першых пытаннях міліцыянера Котава зразумела, што яна не адзіны чалавек з такой праблемай, які звяртаецца ў праваахоўныя органы.

— Не, такога не было.

— Каму вы перадавалі дакумент?

— Паспрабую ўгадаць... Месяцы тры таму пакідала яго копію на працы ў аддзеле кадрў, потым паказвала ў бібліятэцы. Там штогод перарэгістрацыя чытачоў, звяраюць асабістыя даныя. Але ўсё гэта рабілі

Алег КАРПОВІЧ.

пры мне: пашпарт ніхто сабе не пакідаў. — Жанчына задумалася, потым няўпэўнена дадала. — Быў яшчэ адзін чалавек, які бачыў дакумент, але наўрад ці гэта ён.

— Раскажыце падрабязней, — міліцыянер зацікавіўся і перастаў спяшацца з пытаннямі.

— Я памятаю, як размаўляла з прыяцелькай Дашай Бегіч недзе месяц таму. Мы жывём на адным паверсе. Яна маладзейшая за мяне на дваццаць гадоў, але сябраваць розніца ва ўзросце не перашка-

джае. Зараз паспрабую ўспомніць тых падзеі...

Суседкі сядзелі ў Котавай на кухні і гутарылі.

— Ой, не ведаю, ці выдадуць мне крэдыт? Збіраюся сыну новы ноўтбук купіць і рамонт у кватэры зрабіць. Мяркую нарэшце зайсці ў бліжэйшае аддзяленне банка, спытаць. Вось толькі б вольны час знайсці, — скардзілася Аксана.

— А няўжо ты не чула пра тое, што пазычыць грошы можна, не выходзячы з дому? — ажывілася Даша.

— Як гэта? — зацікавілася старэйшая сяброўка.

— Анлайн-крэдыт, — патлумачыла малодшая.

— Гэта значыць, можна ў інтэрнэце паглядзець, якую суму выдадуць? Яшчэ б разабрацца, дзе што шукаць...

— Не крыўдуй, але для нас, маладых, гэта вельмі проста! Хочаш, дапамагу даведацца, на якую пазыку можна разлічваць? Толькі патрэбны будуць твае пашпартныя звесткі.

— Толькі гэта? — узрадалася Аксана. — Сёння ж дашлю фотаздымак старонак дакумента на тваю электронную пошту.

— Добра, тады я пагляджу ўвечары сайт банка і заўтра раскажу, што і як...

Супрацоўнік міліцыі перапыніў Котаву:

— І Бегіч стрымала абяцанне?

— Так, на наступны дзень паведаміла, што я магу ўзяць у доўг 20 тысяч рублёў. Але я яшчэ раз усё ўзважыла і ўсё ж вырашыла не браць крэдыт, а пакрысе збіраць грошы... — Аксана задумалася. — А можа, тое, што на маё імя аформлена пазыка на такую ж суму, гэта выпадковае супадзенне?

— Вывадзі рабіць рана, — спакойна зазначыў следчы. — Раптам вы ўгадаеце яшчэ якія-небудзь цікавыя падзеі, якія адбыліся пасля той гутаркі?

– Суседка збірлася з'ездзіць адпачыць у Еўропу і планавала купіць аўтамабіль, хаця раней грошай у яе было няшмат. Я нават жартавала, ці не атрымала яна спадчыну адзінокай амерыканскай цёткі, – разгублена працягвала Аксана. – Але зараз пачынаю здагадвацца, чаму сяброўка толькі загадкава ўсміхалася ў адказ на жарты.

– І хто быў той цёткай, – не вытрымаўшы, дадаў міліцыянер. – Заўтра пачнём праверку па вашай заяве. Думаю, што знайсці злачынца будзе няцяжка.

І сапраўды, калі Бегіч выклікалі ў міліцыю, яна нядоўга адпіралася і неўзабаве расказала, як усё было. Як толькі яна атрымала фотаздымак старонак пашпарта Аксаны, зайшла на сайт банка «Грошы зараз» у раздзел «Анлайн-крэдыт» і пабачыла, што сяброўка можа ўзяць у пазыку 20 тысяч рублёў. Таму лёгка аформіла пазыку на прыяцельку і, калі грошы прыйшлі на рахунак, перавяла іх на сваю банкаўскую картку...

Бегіч чакалі крымінальная справа і суд, а Котава – размовы ў банку і пытанні «Як верыць людзям?» ды «Што рабіць, каб гісторыя не паўтарылася?» А тое, што яна можа паўтарыцца, Котава не сумнявалася, бо даведалася, што ў краіне ўжо былі такія выпадкі. Праўду кажуць: дзярай, але правярай.

Так, сёлета ахвярай даверлівасці стала лідчанка. Яна таксама даслала сяброўцы фотаздымак пашпарта, а пасля даведалася, што на яе імя ўзялі анлайн-крэдыт на суму 3 тысячы рублёў. Міліцыянеры знайшлі знаёмую, якая прызнала віну.

Яшчэ адна гісторыя, звязаная з падманам у віртуальнай прасторы, адбылася ў лютым мінулага года ў Мінску. Спецыяліст аднаго з буйных банкаў змяніў даныя ў базе, зарэгістраваўся ад імя кліента ў мабільным дадатку і на яго імя пазычыў каля 10 тысяч рублёў... Пацярпелы даведаўся пра гэта толькі тады, калі яму адмовілі афармляць крэдыт, спаслаўшыся на тое, што адзін ён яшчэ не выплаціў.

Алена ГУЦЮГ.

Узбуджаны крымінальныя справы. І такіх выпадкаў, на жаль, хапае...

Многія злачынцы дзейнічаюць часам і выключна ў інтэрнэце. Размяшчаюць аб'явы пра дапамогу ў афармленні інтэрнэт-крэдыта, атрымліваюць асабістыя даныя чалавека, нумар мабільнага тэлефона і код пацвярджэння, які прыходзіць абаненту. Потым атрымліваюць пазыку на максімальную суму і забіраюць грошы...

Здраецца, што копія пашпарта трапляе да ашуканца і без жадання чалавека. Махляры карыстаюцца дакументамі, якія ёсць у адкрытым доступе ці якія купілі ў DarkNet*.

З дапамогай асабістых даных чалавека можна не толькі аформіць на яго крэдыт, але і электронны кашалёк ці падмануць у анлайн-гульні...

Таму трэба ўважліва сачыць за тым, у чые рукі трапляе пашпарт, на якіх інтэрнэт-сайтах уведзяцца асабістыя звесткі. Рэсурсы павінны быць правяранымі, напрыклад, афіцыйнымі парталамі дзяржаўных органаў ці паслуг.

Котава спадзявалася, што з новымі ведамі больш не трапіць у непрыемную гісторыю. Але поўнай упэўненасці не было, бо адно пытанне так і засталася без адказу. Чаму

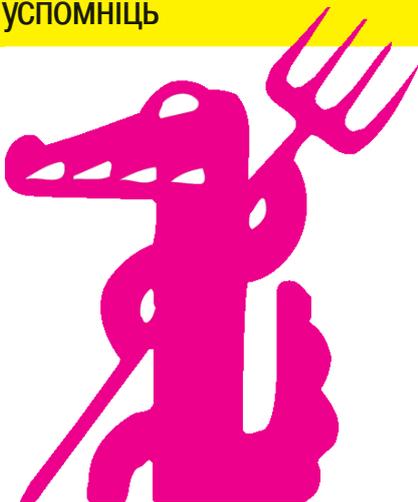
ў час высокіх тэхналогій не прыдуманая сістэма бяспекі, якая дазваляе высветліць, ці сапраўды пашпартныя звесткі па той бок экрана ўводзіць уладальнік дакумента? Ці некаму выгадна падтрымліваць ашуканцаў? Варта задумацца...

Алена КЕДА.

* DarkNet (у перакладзе з англійскай мовы – «Цёмная сетка») – схаваная сетка інтэрнэт-злучэнняў, якая існуе паралельна звычайнаму інтэрнэту і цалкам ананімная, дзякуючы выкарыстанню спецыяльнага браўзера.

**Рэтра,
якое прыемна
ўспомніць**

КРОКОДИЛ

**«...ТЕБЯ ПРИВЕТСТВОВАТЬ
Я РАД,
РАСТИ И КРЕПНИ,
МОЙ СОБРАТ!...»**

Часопісы «Вожык» і «Крокодил» аб'ядноўвала многае. Кракадзіл працаваў не пакладаючы вілаў, а Вожык бязлітасна калоў вострымі іголкахі прайдзісветаў, гультаёў, хабарнікаў... Абодва ваявалі – словам і алоўкам... У канцы 1942 года рэдакцыя газеты-плаката «Раздавім фашысцкую гадзіну», папярэдніцы «Вожыка», апынулася ў Маскве. (Вымушана была пакінуць Гомель, да якога набліжаліся фашысты.) У той час актыўны ўдзел у рабоце рэдакцыі прымалі маскоўскія і ленынградскія графікі Л. Бродаты, Д. Дубінскі, Р. Вальк, нярэдка друкаваліся карыкатуры Кукрынкісаў, В. Гараева, Б. Яфімава і іншых мастакоў. Міхась Чавускі, рэдактар газеты-плаката «Раздавім фашысцкую гадзіну», згадаў: «...Лёс вайны закінуў нашу рэдакцыйную сям'ю – беларускіх паэтаў Петруся Броўку і Анатоля Астрэйку, скульптара Заіра Азгура, мастачку Веру Казак і аўтара гэтых

радкоў – у Маскву... Карыстаючыся выпадкам, хочацца сказаць і шчырыя словы ўдзячнасці кракадзільцам, якія сустрэлі нас пяшчотна і па-бацькоўску апякалі нас, дапамагалі ў нашай нялёгкай працы...»

Цяпер у нашай рэдакцыі як рэліквіі захоўваюцца фактычна ўсе нумары таго баявога выдання (як, дарэчы, і ўсе нумары «Вожыка»). Таксама беражна захоўваем і маскоўскія падарункі, якія сталі з часам сапраўднымі рарытэтамі. Напрыклад, маштабная карціна Яўгена Шукаева вісіць на самым бачным месцы ў рэдакцыі вось ужо больш за паўстагоддзе! Гэта падарунак «Крокодила» «Вожыку» на яго 25-годдзе. У цэнтры карціны – вядома, ачалавечаны Вожык. Ён у ролі і позе Васіля Цёркіна на лясной паляне расказвае нешта вясёлае і гарэзлівае. У руках у яго – вінтоўка са штыком-алоўкам, на поясе – патранташ, поўны запасных ручак. Вакол яго – сабраты па пярэ: «Крокодил», «Перец», «Метла», «Оса», «Кулак», «Дикобраз», «Репейник» і іншыя. Накрыты паходны стол з фірменнай «Зуброўкай», ідзе вясёлая, сяброўская гутарка. За спінамі прысутных, удалечыні – мужныя сілуэты зуброў, значыць, сустрэча адбываецца ў Белавежскай пушчы. Унізе карціны подпіс: «Дорогому «Вожыку» – «Крокодил»...

ЗРАБИЛА ЎСЁ, ШТО МАГЛА

– Ну, дзе ж Додзікі! Званіла ў рэстаран, у міліцыю, у выцвярэзнік, больш ужо і не ведаю, дзе шукаць.

Малюнак Г. Валька.
1956 г.

У маі 1945 года, калі было прынята рашэнне аб пераўтварэнні газеты-плаката ў часопіс сатыры і гумару, адным з першых павіншаваў «Вожык» з выходам першага нумара ў свет менавіта «Крокодил»:

Я слышу топот резвых ножек, –
То вышел в свет задорный «Вожык».
Тебя приветствовать я рад,
Расти и крепни, мой собрат!..

Міне не адзін дзясятка гадоў – і з нагоды 50-годдзя «Вожык» атрымае з Масквы іншы важкі прэзент: адлітую з металу скульптуру Кракадзіла. Ён стаіць з разяўленай пашчай і трымае сваю зброю-трызубец. Падарунак, безумоўна, імпануе Вожыку: ён і сам умее калоць усіх нядбайных персанажаў вострымі іголкахі!..

Узгадаем некаторыя творы, надрукаваныя некалі на старонках легендарнага выдання, усміхнёмся і задумаемся...

Вечны рухавік.

(«Крокодил», СССР)

САМАКРЫТЫЧНАЕ СЛОВА ЮБІЛЯРА

(Урывак з артыкула)

Ну, дарагія беларускія чытачы, і задаў жа мне задачку ваш калючы «Вожык»! Паколькі, кажа, у цябе такі знамянальны юбілей (50-годдзе – аўт.), будзь ласкаў расказаць маім землякам пра сябе. Давай, кажа, не саромся, тут усе свае.

Вось і памяркуйце самі – як мне быць? Адмовіцца – нязручна: як-ніяк «Вожык» – мой кроўны сабрат і нязменны калега па сатырычнаму цэху. Выхваляцца ж сваімі заслугамі – не ў маіх правілах...

...Стоп! Прыдумаў! Займуся я з выпадку юбілею самакрытыкай. Пашукаю ў сваёй біяграфіі якіх-небудзь прыкрытых непаразумеў, няўвязак і недаглядаў. Тут я, прынамсі, буду ў сваёй талерцы. Тым больш, што чытачу, вядома, хочацца бачыць на старонках свайго роднага сатырычнага часопіса як найбольш усялякай крытыкі.

Як ты на гэта глядзіш, дружа «Вожык»? Станоўча? Значыць, дамовіліся.

Ну, пачаць хоць бы з гісторыі, як кажуць, пытаньня: чаму мяне назвалі «Крокодилом»? Што ў нас, сваіх зубастых і клыкастых звяроў мала? Дарэчы сказаць, чытач Аўсяннікаў з горада Куйбышава нядаўна мне так і напісаў: «Чаму менавіта Кракадзіл? Ці не пара змяніць назву часопіса? У нашых лясах ёсць, да прыкладу, ваўкі, мядзведзі, рысі, гадзюкі і іншыя жывёліны сатырычнага тыпу. Калі назва абавязкова павінна быць «драпежнай», дык няхай ужо лепш

гэта будзе наш уласны, айчыны драпежнік, а не які-небудзь там замежны. Вы мяне разумееце?»

Разумею я таварыша Аўсяннікава. І нават спачуваю яму. Таму спачуваю, што, на жаль, памагчы яму нічым не магу. Спазніўся ён крышачку са сваёй прапановай. Больш дакладна, роўна на паўвека. Але, між іншым, і тады, пяцьдзесят гадоў назад, калі ў кабінце рэдактара «Рабочей газеты» Канстанціна Сцяпанавіча Ерамеева кіпела дыскусія адносна назвы нованароджанага сатырычнага часопіса, недахопу ў такіх ідэях

кодил». Кажуць, напрыклад, быццам бы супрацоўнікі рэдакцыі, ламаючы галовы над назвай часопіса, заседзеліся да самай раніцы, і калі раніцою у кабінет рэдактара зайшла прыбіральшчыца, яна незадаволена забурчэла:

– Ну і накурлі, ну і насмяцілі. От жа кракадзілы!

І тады, маўляў, некаму цюкнула:

– Вось яна, гатовая назва!

Яшчэ расказваюць такое: у той час, летам 1922 года, нейкі маскоўскі газетчык быццам бы «праславіўся» тым, што надрукаваў, не правярўшы,

інфармацыю аб тым, як у Волзе ці, магчыма, у Каме злавілі жывога кракадзіла. Вядома, потым яго паднялі на смех і самога ахрысцілі «Кракадзілам». Дык вось, нібыта якраз пры абмеркаванні варыянтаў назвы часопіса ў кабінет К. С. Ерамеева выпадкова зайшоў гэты самы газетчык і тут, маўляў, некага азарыла:

– Кракадзіл прыйшоў! А ці не назваць нам...

Наогул легенды, згодзен, – жанр цікавы і займальны. Аднак у сапраўднасці, як аб

тым успамінаюць самі ўдзельнікі «гістарычнай падзеі», усё было куды прасцей. Назву «Крокродил» прапанаваў адзін з членаў рэдкалегіі «Рабочей газеты». Большасці ўдзельнікаў яна спачатку не спадабалася і была зацверджана Ерамеевым літаральна ў апошнюю хвіліну, калі часопіс (яшчэ без назвы!) трэба было ўжо друкаваць. Тым не менш, паўтараю, легенды вакол майго імя – адна забавнейшая за другую – і цяпер ходзяць сабе па белым свеце, і нават я сам, каюся, нічога з гэтым зрабіць не магу.

Карціна Яўгена Шукаева (1966 года) – падарунак «Крокодила» «Вожыку» на яго 25-годдзе.

не наглядалася. Паводле сведчання ўдзельнікаў гэтай дыскусіі, у дастатку прапаноўваліся такія назвы, як «Волкодав», «Скорпион», «Ястреб», «Оса», «Шмель» і нават, здаецца, «Щука». І ўсё-такі «на выбарах» атрымаў перамогу «Крокодил».

Дык вось, значыць, у парадку самакрытыкі я і хачу адзначыць, што ўжо тады, у самым пачатку, адбылася нейкая няўвязачка.

Справа ў тым, што да гэтага часу ходзяць розныя легенды і міфы на конт таго, як нарадзілася імя «Кро-

Дарэчы, успомню і яшчэ пра адно непаразуме, звязанае з нараджэннем часопіса. Хоць афіцыйна днём майго нараджэння лічыцца 27 жніўня 1922 года, калі часопіс выйшаў пад назвай «Крокодил», многія чытачы прыслалі мне віншаванні з паўвекавым юбілеем ужо ў пачатку чэрвеня гэтага года. Справа ў тым, што 4 чэрвеня 1922 года выйшаў першы нумар «ілюстрыраванага і сацыяльнага дадатку да «Рабочей газеты» – дадатку, які яшчэ не меў уласнай назвы і толькі з трынаццатага нумара (сапраўды нешчаслівая для сяго-таго лічба!) стаў «Крокодилом». Так што, як бачыце, я нарадзіўся быццам бы двойчы. Між іншым, і ў жыцці ж так бывае, што перш чым даць імя нованароджанаму, бацькі тыдні два спрачаюцца да хрыпаты, адстойваючы свае варыянты імя...

Ваш КРАКАДЗІЛ.

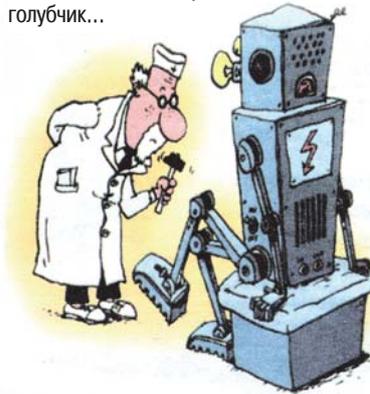
Прамову юбіяра застэнаграфавалі намеснік галоўнага рэдактара часопіса «Крокодил» А. ВІХРАЎ.

«Вожык», № 16, жнівень, 1972 год.

Таццяна ЗЯЛЕНЧАНКА. 2003 г.

- У вас стальные нервы, голубчик...

Мікалай ВАРАНЦОЎ x 2. 2003 г.

Юрый БЛАГАЎ

У год бывае толькі раз...

Нам падабаюцца куплеты,
Ды вось, браткі, у тым бяда:
Яны эстрада прыгрэты
Ды цыркам толькі... А шкада!
Ў газеце неяк іх змясцілі
Для прыкляпу, на радасць мас.
На жаль, пабляжка ў гэтым стылі
У год бывае толькі раз.

Муж сёння ласкаў быў выключна,
Расчуліў жонку аж да слёз:
Ён спёк яечню ўласнаручна,
Білеты ў оперу прынёс.
І з жонкай выйшаўшы з тэатра,
Пад ручку ўзяў яе пры нас...
Шкада, жаночае ў нас свята
У год бывае толькі раз.

Прапойца проста гнуўся крукам,
Узяць на парукі прасіў:
«Вазьму, браткі, сябе я ў рукі,

Не пашкадую ўласных сіл»...
Ён нас хваліць не перастане,
Заўсёды помніць будзе нас...
На працы ж у цвярозым стане
У год бывае толькі раз.

Сказалі Максу: «Хіба ж можна!..
Ты як жыццё сваё вядзеш?!
Куды амаль што месяц кожны
Ты з новай жонкаю ідзеш?»
Дарма мы думалі пра Макса,
Што ён распуснік, лавелас:
Сам падлічыў ён, што у загсе
У год бывае толькі раз.

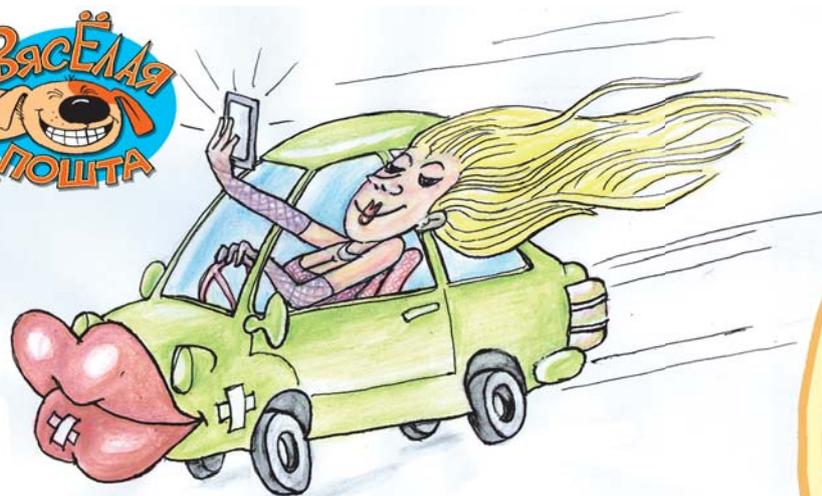
Кінакамедыю віталі –
Прэм'ера з поспехам прайшла, –
Яна (ажно грывела ў зале!),
Такою смешнаю была...
Ў ёй пафас гумарам сагрэты
І тэма важная якраз.
На жаль, прэм'ера, як вось гэта,
У год бывае толькі раз!

«Вожык», № 14, ліпень, 1962 год.

«Охотницы на привале»

Аляксандр ВАРАБ'ЁЎ. 2003 г.

Дыялогі

Каб было ціха

- Пайду вазьму ў суседа перфаратар.
- Цудоўна! Пераробіш спраў багата.
- Ды не! За сценкай ён шумець не будзе – Нарэшце адпачнём з табой як людзі!

Як не верыць?

- А ты, Наташа, верыш у прыкметы?
- Вядома! Падгараць катлеты – Абавязкова – у той самы час, Як серыял паказваюць у нас.

Пашкадавала

- Чула? Стась сышоў ад Зіны!
- А маёмасць хоць пакінуў?
- Нібы ўзяў ён толькі скрыпку...
- Скнара! Абабраў, як ліпку!

Уладзімір ФІЛАТАЎ,
г. Мінск.

ХОЦЬ У СНЕ...

Спіць бабуля і ўздыхае,
Бачыць яркі, дзіўны сон:
Нібы зноўку маладая,
Жаніхоў вакол мільён.

Кавалеры так і ўюцца,
Статныя, як на падбор.
У двары не прапіхнуцца,
Утварыўся аж затор!

Жаніхоў калісь дзяўчына
Адшывала. Што казаць?
Сустракала з кіслай мінай
І давала гарбуза.

Не было ў яе вяселля,
Вэлюму, караляў.
І пасля ўжо не хацелі
Браць такую кралю!

Не стаялі калі форткі,
Не чакалі ў пуні...
Можа, хоць у сне салодкім
На яе хто клоне?..

Таццяна ЧЭКЕД,
г. Гомель.

Вікенцій ПУЗАНКЕВІЧ і Міхась СТЭФАНЕНКА x 2.

Галіць – здымаць адзенне.

Каўка – малая порцыя кавы.

Небарака – элітны дом.

Неруш – моцна п'яны.

Пліска – крэм'янёвае ружжо.

Самавіты – птушынае кубло.

Скавыш – сабака.

Трызніць – лічыць да трох.

Заўважыў Мікалай НАВАРЫЧ,
г. Мінск.

Надзённы гумар

Пра што пісаць літаратару, калі яму блізкія і гумар, і прырода, і «дзіцячая» тэма? Вядома, пра ўсё, да чаго ляжыць душа!

Таму пісьменнік Змітро (Дзмірый Аляксандравіч) БЯСПАЛЫ (1934 – 1997) пісаў гумарэскі, нарысы, казкі... Выдаў кнігі аповядаванняў, аповесцяў, казак, замалёвак аб прыродзе Беларусі, гумарэсак, беларускіх народных жарту. Працаваў З. Бяспалы ў часопісах «Вожык», «Родная прырода», у «Беларускай лясной газеце».

Творчая спадчына пісьменніка, з дня нараджэння якога мінула сёлета 85 гадоў, багатая. А яго творы не страцілі надзённасці і праз паўстагоддзе. Пераканайцеся ў гэтым самі, шануюныя чытачы.

Змітро БЯСПАЛЫ

Гумарэска

Споўнілася мне шэсцьдзесят. Атрымаў пенсію. Забіваў «казла». Лавіў рыбу. Сумаваў.

Сустрэў аднойчы знаёмага. Паскардзіўся на самоту. А той паглядзеў на мяне, як на нейкага дзівака, і параіў:

– Калі сумна дома, то ідзі ў суд.

– Куды? – не зразумеў я.

– Не судзіцца, вядома, – растлумачыў ён. – Ідзі ў суд і слухай, як людзі судзяцца. Час твой

праляціць – не заўважыш. А такога нагледзішся – ні ў адным кіно не пабачыш. Цікавей за ўсё – скасаванне шлюбаў.

Праз два дні я з самае ранічкі сядзеў у зале пасяджэнняў. Месца выбраў такое, каб добра было назіраць і за суддзёю, і за тымі, каму ўп'яклося жанатае жыццё.

Суд пачаўся. Судзяцца муж і жонка. Сядзяць, як ворагі. Адзін на аднаго не глядзяць. Не дай бог бачыць такую пару. Мужчына тонкі, худы. Сагнуўся, увабраў галаву ў плечы і ні на каго не ўзнямае вачэй. Жонка яго, мажняя жанчына, час ад часу выцірае на лбе пот.

– Скажыце, грамадзянка, з якой прычыны вы рашылі скасаваць шлюб са сваім мужам? – спытаў суддзя.

– Муж? Які гэта муж? Перад вамі сядзіць кат... Я ўсё жыццё абмывала яго, абшывала... Дня белага з-за яго не бачыла... Ён жыццё маё загубіў...

Мужчына яшчэ больш сагнуўся, яшчэ больш увабраў галаву ў плечы. А каб вы глянулі, як заварушыліся «балельшчыкі!» Яны гнеўнымі позіркамі мералі чалавека. Ззаду ў мяне нейкая маладзіца зашаптала сваёй суседцы: «Падумаць толькі... Такі смарчок, а які тыран...»

Выслушаўшы адну палавіну, суддзя пачаў допыт другой. Мужчына неяк нясмела падняўся, кашлянуў і доўга маўчаў. Жонка ў гэты час ускочыла і ледзь не закрычала: «Не слухайце яго, ён зараз пачне прыкідвацца авечкаю!..» Суддзя супакоіў яе. Муж-

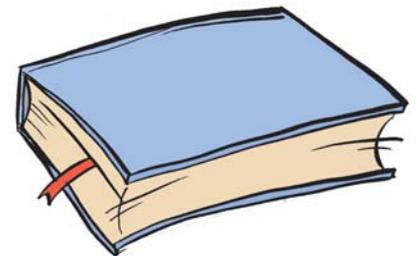
чына яшчэ трохі памаўчаў, а потым ціха загаварыў:

– Паханіліся мы пятнаццаць гадоў таму назад, грамадзянін суддзя. Бачыце вы маю жонку і бачыце мяне. Калі мы жаніліся, я быў такі тоўсты, як цяпер мая жонка. У дзверы не ўлазіў. А каб вы жонку маю тады пабачылі... Была яна танюткая, як чараціначка... Гляньце цяпер, грамадзянін суддзя, які я і якая мая жонка.

Твары жанчын, што былі ў зале, адразу змяніліся. Цяпер яны ўжо з нейкім жалем глядзелі на мужчыну і кідалі пагардлівыя позіркы на яго жонку...

Я не дачакаўся, што было далей. Выйшаў з суда, удыхнуў свежага паветра і, здаецца, адразу паздаравёў.

А дома больш не сяджу. Зноў працую. Але не пра гэта я вам хацеў сказаць. Я раю вам не хадзіць у суд. Бо хоць і мінула ўжо нямала часу, калі я быў там, а не-не дый лаўлю сябе на думцы: «Чаго я сам такі тонкі, худы, а жонку маю разнесла так, што ў дзверы не ўлазіць?»

«Сякера пад лаваю», Мн., 1970 г.

Паляванне на маманта

Краснапольскі раён. Калі апэратыўнікі знайшлі дома ў мясцовага жыхара буйны арсенал, дык пацікаваліся:

– Адкуль у вас столькі зброі? Два пісталеты ТТ, карабін з аптычным прыцэлам, амаль трыста патронаў...

– Гэта я з Расіі для палявання прывёз, – коратка патлумачыў той.

– І на якіх звяроў вы ходзіце з арбалетам са стрэламі і гранатай? – адзін з міліцыянераў кінуў у бок зброі і боепрыпасаў. – У Беларусі з’явіліся маманты, і звычайная стрэльба іх не бярэ?

Знаходку канфіскавалі, зверабоя затрымалі. Цяпер следчыя высвятляюць усе абставіны паляванняў...

«Касалапы» бізнес

Аршанскі раён. Два маладыя аршанцы, якія вырашылі заняцца пчалярствам, у мінулым жыцці, напэўна, былі мядзведзямі. Таму расплачаць бізнес вырашылі па-звярынаму: укра-

лі з чужога пчалыніка восем вуллёў на суму 2 тысячы рублёў.

Адказваць за ўчынак «касалапым» злодзеям давядзецца ў гэтым жыцці: крымінал, як кажуць, на лапу.

«Хворы» ўрач

Мінская вобласць. Дакладна невядома, але дыялог у кабінеце загадчыка хірургічнага аддзялення адной раённай больницы быў прыкладна такім:

– Я купіла пуцёўку і збіралася адпачыць, але дырэктар не падпісаў заяву, – паскардзілася расхвалёная жанчына.

– А вы ўсё роўна хочаце ў водпуск? – здагадаўся ўрач.

– Так, – наведвальніца ўзрадавалася, што яе хутка зразумелі.

– Тады дапамагу вам: выпішу бальнічны ліст, але пры адной умове...

Хірург не паспеў дагаварыць, як жанчына працягнула яму канверт.

Такіх «хворых», як высветлілася, быў не адзін дзясятка.

Цяпер урач таксама будзе адсутнічаць на працы: узбуджана крымінальная справа за атрыманне хабару. Ці лечыцца такая «хвароба»?

Былі рублі...

Гродна. Два гады таму жыхарка горада стварыла на інтэрнэт-сайце асабісты кабінет для брокерскай дзейнасці і пералічыла на яго ў Сінгапур 3400 долараў. Але «пераляцеўшы» праз акіян, грошы зніклі. Гродзенка не змагла зняць заробленую ва-

луту, якую пералічылі на яе акаўнт, бо ўваход быў заблакіраваны, а сродкі – замарожаны.

Справай займаецца міліцыя. Аднак віртуальны рэсурс, які праводзіў таргі, не адказвае на афіцыйныя запыты супрацоўнікаў праваахоўных органаў. Зарэгістраваны ён на тэрыторыі ЗША.

Як кажуць, былі рублі, ды ператварыліся ў вераб’і...

Стрымаў абяцанне

Мінск. Спецыяліст клінінгаваі кампаніі паабяцаў гаспадыні кватэры прыбраць памяшканне. І напачатку ачысціў яго ад бруду і пылу, а потым... абчысціў. Мужчына ўкраў 100 долараў ЗША, ювелірныя ўпрыгажэнні і гадзіннік з каштоўнымі камянямі на агульную суму 66 тысяч рублёў.

Зараз нячыстаму на руку мінчаніну, які ўжо раней быў асуджаны за крадзеж, пагражае пазбаўленне волі і канфіскацыя маёмасці. Але, абяцанкі-цацанкі, а некаму – тэрмін...

Па матэрыялах прэс-цэнтра Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь.

КАЛЮ-КАЧЫК

Янусь МАЛЕЦ

МІКОЛКАВА ГОРА

(Песімістычная гісторыя)

Разбалелася Міколку галава,
І зусім няма ў яго настрою.
Цягнецца ўсё гэта тыдні два,
Справіцца не можа ён з сабою.

Як жа хлопцу тут дапамагчы,
Каб палёгкі ўрэшце дачакацца?
Хай бы, можа, доктар палячыў...
Ды ці зможа лекар разабрацца?

Ён глядзіць дарэмна на балкон
І чакае: можа, зноў дзяўчынка
Выбежыць пад вечар на хвілінку,
Каб паліць разлапісты вазон.

Ды замест дзяўчынкі кожны дзень
Тупае бабуля па балконе
Ці дзядок, маўклівы, быццам цень,
Сумна тушыць «прыміну» ў вазоне.

Хочацца Міколку закрычаць,
Выказаць усё, што набалела,
Каб пачулі ў цэлым свеце белым:
— Дзе мне вашу ўнучку адшукаць?!

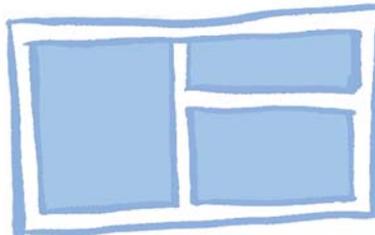
Алег ПАПΟΥ.

Анатоль ЗЭКАЎ

Задачкі

МАШЫНА І ШЫНЫ

Чатыры шыны у машыны,
Яшчэ адна ёсць — запасная.
Дык колькі шын вязе машына?
Напэўна, кожны адгадае!

ВОЖЫК-ГРЫБНІК

Вожык кош з грыбамі нёс,
Па дарозе ўсе растрос:
Баравік і тры лісічкі,
Дзве ваўнянкі, як сястрычкі,
Пяць абабкаў, махавік...
Пазайздросціў бы грыбнік.
Ды не варта бедаваць,
Што згубіў іх, дружа вожык,
Дапаможам мы сабраць,
Нават палічыць паможам.

КАМУ? ШУКАЦЬ!

Міхась ПАЗНЯКОЎ

Лічылка

Раз, два, тры, чатыры, пяць,
Пачынаем мы гуляць.
Толькі цур, не паддавацца.
Вельмі добра ўсім хавацца.

Хто – за хату,
Хто – за пень,
У траву,
Ці за пляцень.

Хто – на дрэва,
Хто – куды.
А шукаць нас
Будзеш ты!

Знайдзі 10 адрозненняў

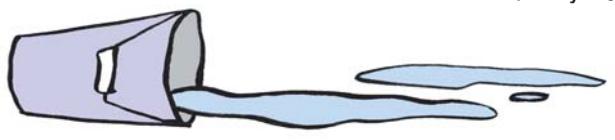
ЛЕПШ ДЗВЕ

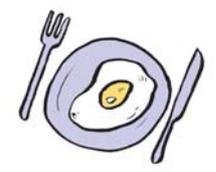
Дзядуля даў Максімку шакаладку. Малы падзякаваў за пачастунак і гаворыць:
– У наступны раз, дзядуля, прынясі дзве шакаладкі!
– Чаму так? – пытае той.
– Адна будзе мне, а другая – табе!..

СВАМ МОЖНА

– Мікітка, не хадзі ў брудных ботах па падлозе, – выгаворвае хлопчыку маці. – Бабуля яе мыла. Трэба паважаць чужую працу!
– Але ж бабуля нам не чужая! – запырэчыў малы.

УВАЖЛІВАЯ ПРЫЧЫНА

– Аленка, чаму ты спазнілася на ўрок? – пытае настаўніца.
– Я доўга мылася.
– А чаму твой брацік яшчэ не прыйшоў?
– У яго ўважлівая прычына: ён яшчэ снедае.

2 5 4 1 3 2

РАЗВАЖЛІВАЯ

– Якія ў цябе адзнакі за чвэрць? – пытаюць бацькі ў трэцякласніцы Марынкi.
– Ды якая розніца! – адказвае дзяўчынка. – Галоўнае, што я жывая і здаровая!

Даслаў Міхась КАВАЛЁЎ,
г. Рагачоў.

Бізнес-праекты

Анатоль ГАРМАЗА.

Алег ПАПОЎ x 2.

Алег КАРПОВІЧ.

Вікенцій ПУЗАНКЕВІЧ і Аляксандр ЗОТАЎ.

Наймяльнейшая Міафэя

Генадзь АЎЛАСЕНКА

Калі Дамавік усё ж крўдзіўся і сыходзіў, хата заставалася без абароны. Гэты зручны момант адразу ж спяшаліся выкарыстаць розныя хатнія нячысцікі, засяляючыся ў безабароннае жылло. І першымі туды заўжды паспявалі **злыдні**.

Знешне яны нагадвалі катой альбо сабак, але пры гэтым заўсёды былі ў ботах і шапках-вушанках. (Уявілі карцінку?) Сяліліся злыдні за печкай і адразу ж пачыналі чыніць гаспадарам усялякую шкоду: раскідвалі рэчы па хаце, тушылі агонь у печы, рассыпалі муку па падлозе... Карацей, шкодзілі як маглі.

А каб нельга было зноўку навесці парадак у хаце, злыдням вельмі спрыялі **шатаны** — заўсёды чымсьці незадаволеныя рагатыя валацугі. Назва іх пайшла ад таго, што днямі яны бадзяліся («шталіся») па хаце, дымілі

смуроднымі люлькамі і ўсяляк перашкаджалі людзям працаваць, наганяючы на іх дэпрэсіўны настрой. Наогул, гэтыя нячысцікі былі вельмі баязлівымі і вялікай шкоды чалавеку зрабіць не маглі. Але калі які шатан прычэпіцца да чалавека за працай, то, як бы той ні стараўся, нічога ў яго талковага не атрымлівалася.

Злыдням і шатанам дапамагалі і **шэшкі!** Маленькія, ростам з кошку, надзвычай вёрткія і рухавыя. Дразнілі чалавека, выхоплівалі ў яго з рук розныя прадметы альбо інструменты і адразу ж хавалі іх. Затое потым весела рагаталі, цешачыся злосцю чалавека, які марна губляў час у пошуках патрэбнага.

У параўнанні з гэтымі шкоднікамі, нячысцік **хіхітун** быў часам нават карысным. Праўда, знаходзячыся за спінай у чалавека, ён заўжды радаваўся, калі з тым здаралася штосьці нядобрае. Тады хіхітун пачынаў тоненька смяяцца (хіхікаць). Пачуўшы гэты смех і рэзка азірнуўшыся, можна было добра разглядзець гэтага нячысціка. Ён быў падобны на маленькую малпачку, але з рожкамі на галаве. Успрыняўшы здэклівае хіхіканне гэтага нячысціка за перасцярогу, можна было прадухіліць бяду: вось адзіная карысць хіхітуна!

Самым шкодным сярод хатніх нячысцікаў лічыўся **апівень**, які схіляў людзей да п'янства. Калі за сталом збіралася кампанія, то і апівень быў тут як тут. Усяляк падбухторваў людзей піць паболей, а калі гэта не ўдавалася, падсыпаў у чаркі нейкага зелля, ад якога чалавек увачавідкі п'янеў... Тады апівень пачынаў забаўляцца: дразніў выпівохаў, скідваў іх з эдлікаў, падбухторваў да боек... Выглядаў апівень так: маленькі, з рэдкай поўсткай, на галаве — рожкі, замест носа — лыч, ніжэй спіны — парсючыны хвосцік, на нагах — капытцы. Напэўна, менавіта гэтага нячысціка і бачылі тыя, хто напіваўся, як кажуць, да зялёных чарцей.

Вось такія хатнія нячысцікі маглі патрапіць у безабароннае жылло! Нездарма ж нашы продкі лічылі (памятаеце?), што без Дамавіка і хата — не хата, і гаспадарка — не гаспадарка. Таму крўдзіць яго было нельга, хіба толькі мужная Дамавуха на такое магла рашыцца, і то гэта ў рады...

Міаходзь

- Колькі свінню травой не кармі, авечкай не стане.
- Не кожны, хто з лесу вяртаецца, у кашы грыбы нясе.
- З яго кіраўнік, як з дубовай кары лапці.
- Як курыца не сакоча, а больш за адно яйка не знясе.

- У дрэннага зяця добрай цешчы не бывае.
- Не кожны кавалер яшчэ і ў жаніхі варты.
- Дзяцей няньчыць — не ў клубе танчыць.
- Колькі косці не вары, мяса не наясіся.
- Колькі пчолы ў вулей не лётаюць, а пчалюру ўсё мёду мала.
- Нянька з яе, як з зязюлі маці.

- З яго вартаўнік, як з мядзведзя пчалюр.
- І ў адным акне бывае па некалькі фортак.
- Курыў і піў за трох — памёр адзіночкам.

Заўважыў Віктар ЛОЎГАЧ,
Гомельская вобласць,
г. п. Акцябрскі.

Летнія забавы

Крыжаванка

Па гарызанталі:

1. З ім добра і ў грыбы пайсці (*паводле прыказкі*).
5. Не мела баба клопату, купіла ... (*прыказка*). **10.** «Сваяк» медсястры. **12.** Гэтае месца ў лесе, як дно ў акіяне. **13.** Лепшае ... для летняга адпачынку – прасторны халадзільнік (*жарт*). **14.** Яго ў фільме жаніў цар Пётр. **16.** Яна будзе з краю, калі гэта чалавека не датычыцца. **18.** «Брат» штабель, сястра «кіпа». **19.** Бегагчы як зрэнку **21.** Пры пэўных абставінах яно глухое да навукі. **25.** Птушка, якая напактавалася з-за цягі да доўгіх роздумаў. **26.** Месяц, у якім жнуць. **29.** Падчас гэтага летняга свята ёсць усе шанцы адшукаць папараць-кветку (*разм.*). **30.** Яна патрэбна не толькі шапку насіць. Бывае садовай, асінавай, яловай...

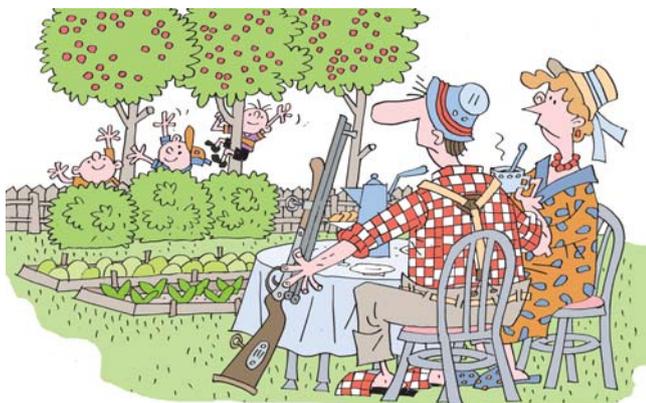
Па вертыкалі:

2. Сёмая нота. **3.** «Целаахоўнік» лясных жывёл. **4.** Беларускі бізон. **5.** Прылада, якую вынайшлі яшчэ ў Старажыт-

най Грэцыі. У сярэдзіне 18 стагоддзя з'явіўся ... з вугалямі, што гарэлі, унутры. **6.** Старажытнаеіпецкі «шэф» Сонца. **7.** ... свеціць усім роўна (*прыказка*). **8.** «Месцажыхарства» расы зранку. **9.** Лета – ..., зіма – падбярыха (*прыказка*). **11.** Месца, якое абавязкова спадабалася б арлу. **15.** Што спіна зробіць, тое ... ухопіць (*прыказка*). **17.** Дома і салома ядома, а на чужыне і гарачы ... стыне (*прыказка*). **18.** Ён пазнаецца і яго шукаюць у бядзе. **20.** На ім нельга зацягнуць куды-небудзь упартага чалавека. **22.** Беларуская полька з мужчынскім іменем. **23.** Дапамагае карціне не ўпасці са сцяны. **24.** Калі на 15 ліпеня ... – лета будзе халодным (*жарт*). **27.** «Скарочаная версія» 10 тысяч квадратных метраў зямельнай плошчы. **28.** Рабочая і вучэбная карабельная шлюпка.

Склаў Лявон ЦЕЛЕШ,
г. Дзяржынск.

КАРЬКАТУРЫ

Эх, так і драздам нічога не застанецца...

Алег ГУЦОЛ.

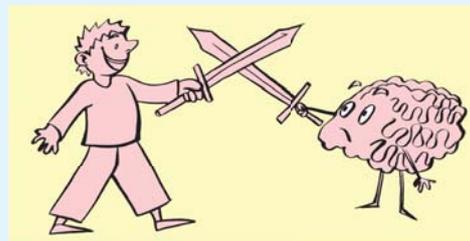

Пётр КОЗІЧ.

Уладзімір ЧУГЛАЗАЎ.

Філалагічныя замалёўкі

- Сваімі ўспамінамі дзеляцца сябры, вучні і людзі, якія добра ведаюць юбіляра.
- Гэты хлопец ваяваў з розумам.
- Наступіла гадзіна адплаты.
- Андрэй часта траціў прытомнасць.
- Анжэлу запрасілі быць вядучай новага тэлепраекта аб пошуках жывёламі свайго прызначэння ў жыцці.
- Вочы Сцёпкі былі пад шапкай.
- Вось хто ў нас, аказваецца, навалніца чэмпіёнаў!
- Да вёскі разведчыкі падыходзілі сябар за сябрам.
- Стаяў моцны студзеньскі марозік.
- Напружанасць засталася ў палатцы, дзе Ігар з Алесяй начавалі.
- Галоўнае ў аўтара – любоўная адпрацоўка дэталей.
- Павышэнне кваліфікацыі кіруючых кадраў і твараў, уключаных у рэзервы кіруючых кадраў.
- Ужо на другі дзень жыцця птушаняты пакідаюць гняздо і ходзяць за бацькамі.
- Сяржант пайшоў у каравул з двума новенькімі хлопцамі.
- Прыцягвае ўвагу імкненне празаіка да стараннай закончанасці твора.
- Мы таксама сталі жыць і дыхаць мастацтвам.
- Артылерысты б'юць прамым навадзеннем.
- Гэтыя карціны перакідваюць нас у розныя эпохі.
- «Галоўнае – не спяшацца, – тлумачыў афіцэр курсантам. – Прапускаецца танк і кідаецца гранату ў зад!»
- Дасягненні выпускнікоў кафедры мастацкага свісту.

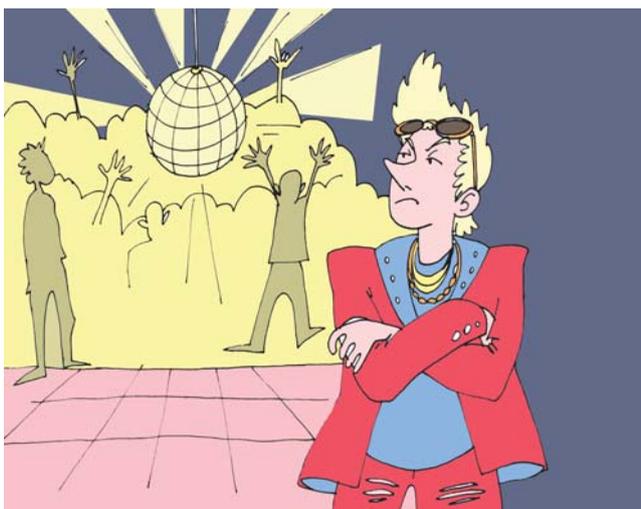
**Уважліва чытаў перыёдыку
Дзмітрый ПЯТРОВІЧ.**

Леў

Леў – свецкі, публічны чалавек. Любіць адпачываць у раскошных атэлях, аддае перавагу камфорту і ўтульнасці.

Аматар вечарынак і начных клубаў. Не прызнае ніякіх абмежаванняў падчас адпачынку!

Анастасія СКАРКО.

16+

«Вожык» – грамадска-палітычны, літаратурна-мастацкі часопіс № 8 (1571), 2019 год.
Выдаецца з ліпеня 1941 года.

Заснавальнікі: Міністэрства інфармацыі Рэспублікі Беларусь, рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

Галоўны рэдактар
Юлія Францаўна ЗАРЭЦКАЯ.

Рэдакцыйная калегія: Сяргей ВОЛКАЎ, Навум ГАЛЬПЯРОВІЧ, Мікола ПРГЕЛЬ, Юлія ЗАРЭЦКАЯ, Міхась КАВАЛЕЎ, Казімір КАМЕЙША, Алег КАРПОВІЧ, Міхась ПАЗНЯКОЎ, Уладзімір САЛАМАХА, Васіль ТКАЧОЎ, Мікола ШАБОВІЧ.

Рэдакцыя: Аляксандр КАРШАКЕВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара, мастацкі аддзел), Алена КЕДА (аддзел фельетонаў і пісьмаў), Вераніка МАНДЗІК (аддзел літаратуры), Анастасія СКАРКО (мастацкі аддзел).

Адрас рэдакцыі

Юрыдычны адрас: Рэспубліка Беларусь, 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10 а.
E-mail: info@zviazda.minsk.by.

Паштовы адрас: Рэспубліка Беларусь, 220034, г. Мінск, вул. Захарава, 19.

E-mail: a-vojik@yandex.by;

Тэлефон галоўнага рэдактара, намесніка галоўнага рэдактара, аддзелаў фельетонаў і пісьмаў, літаратуры, мастацкага – 244-92-37, бухгалтэрыі – 287-18-81, факс – 284-84-61.

Падпісныя індэксy:

74844 – індывідуальны, 01380 – індывідуальны льготны, 748442 – ведамасны, 01381 – ведамасны льготны.

Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродку масавай інфармацыі № 520 ад 10.12.2012, выданае Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Выдавец

Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда»
Дырэктар – галоўны рэдактар Павел Якаўлевіч СУХАРУКАЎ

Камп'ютарная вёрстка: Святлана ТАРГОНСКАЯ
Стыльрэдактар: Марыя ГІЛЕВІЧ

Падпісана да друку 07.08.2019. Фармат 60x84 1/8. Афсетны друк.
Папера афсетная. Ум. друк. арк. 2,79.

Ул.-выд. арк. 3,45. Тыраж 570 экз. Заказ

Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства «БудМедыяПраект».
ЛП № 02330/71 ад 23.01.2014, вул. В. Харужай, 13/61, 220123, Мінск, Рэспубліка Беларусь.

Матэрыялы не рэагуюцца і не вяртаюцца, прымаюцца толькі ў электронным выглядзе.

Перадрукоўваючы матэрыял, трэба абавязкова спасылцца на «Вожык».

Аўтары публікацый нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў.

Рэдакцыя можа друкаваць матэрыялы, не падзяляючы пазіцыю і думку аўтараў.

© Міністэрства інфармацыі Рэспублікі Беларусь, 2019
© РВУ «Выдавецкі дом «Звязда», 2019

Адказы на крыжаванку (стар. 22-23)

Па гарызанталі: 1. Шчасце. 5. Парася. 10. Мед-брат. 12. Нетры. 13. Месца. 14. Арап. 16. Хата. 18. Стос. 19. Вока. 21. Бруха. 25. Індык. 26. Жнівень. 29. Купала. 30. Галава.

Па вертыкалі: 2. Сі. 3. Егер. 4. Зубр. 5. Прас. 6. Ра. 7. Сонца. 8. Трава. 9. Прыпасіха. 11. Вэрхавіна. 15. Рот. 17. Тук. 18. Сябра. 20. Аркан. 22. Янка. 23. Цвік. 24. Снег. 27. Га. 28. Ял.

**Ну, рыба,
пачакай!**

Пётр КОЗИЧ.

Вікенцій ПУЗАНКЕВІЧ і Аляксандр БАГДАНОВІЧ.

Анатоль ГАРМАЗА.

Анастасія СКАРКО і Аляксандр КАРШАКЕВІЧ.

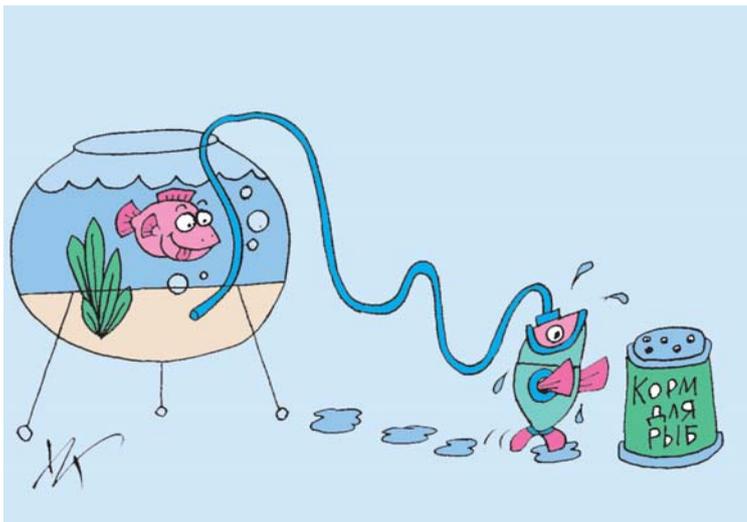
ЗСЯГО ПАТРОН

Анатоль ГАРМАЗА.

Вікенцій ПУЗАНКЕВІЧ і Аляксандр БАГДАНОВІЧ.

Аляксандр КАРШАКЕВІЧ.

Нашы індэксы:

ІНДЫВІДУАЛЬНЫ – 74844,

індывiдуальны льготны
(для жыхароў сельскай мясцовасці: райцэнтры і населеныя пункты раёнаў) – **01380;**

ВЕДАМАСНЫ – 748442,

ведамасны льготны
(для ўстаноў Міністэрства культуры, Міністэрства адукацыі) – **01381.**

Жадаю, каб гарэза-«Вожык»
У сто разоў тыраж памножыў,
Каб пазбаўляў ён нас заўжды
Ад песімізму і нуды!

Сяргей ЛАПЦЁНАК,
г. Мінск.

ПАДПІСКА НА ІІ ПАЎГОДДЗЕ 2019 ГОДА

Падпіска на 1 месяц каштуе:
індэкс 74844, цана 5 рублёў 74 капейкі,
індэкс 01380, цана 4 рублі 72 капейкі,
індэкс 748442, цана 16 рублёў 44 капейкі,
індэкс 01381, цана 13 рублёў 23 капейкі.

Падпісца
можна ў любым аддзяленні сувязі РУП «Белпошта», у кіёсках РУП «Белсаюздрук». А яшчэ – па інтэрнэце (з дапамогай пластыкавых электронных картак, электронных грошай) ці праз аўтаматызаваную сістэму Адзінай разлікова-інфармацыйнай прасторы (АІП).

